

Starkt stöd hos allmänheten för hög kvalitet i fritidshemmen

– en undersökning från Lärarförbundet maj 2008

Många kommuner tar inte ansvar för en bra fritidshemsverksamhet. Kommunerna saknar i alltför många fall konkreta mål för fritidshemmen och utvärderar inte verksamheten i tillräckligt hög utsträckning. Resultatet blir stora sprickor i likvärdigheten och det är eleverna som drabbas.

Fritidshemmen uppskattas mycket av elever och föräldrar. Omkring 330 000 barn i Sverige kommer i dag att vara på fritids. Cirka 80 procent av barnen i förskoleklass och grundskolans år 1-3 deltar i fritidshemmens verksamhet. Man ser vikten av att barn har en utvecklande fritid och att barn lär sig viktiga saker även utanför skolan. I ett samhälle där social kompetens blir allt viktigare spelar fritidspedagogiken stor roll. Men det är också den skolform som väcker mest oro hos föräldrar. Man ser stora barngrupper, knappa resurser och stressad personal.

Fritidshemsverksamheten ska ha ett tydligt pedagogiskt innehåll och ledas av lärare med kvalificerad lärarutbildning.

Enligt Skolverket ökar gruppstorlekarna och personaltätheten blir allt lägre. På femton år har lärartätheten mer än halverats och gruppstorleken ökat med nära 60 procent, från omkring 18 till 32 barn per grupp sedan 1990. Många anställda i fritidshemmen saknar dessutom en lärarutbildning. Av personalen i fritidshemmen har endast drygt hälften en lärarutbildning.

Skolverket har tidigare visat att fritidshemmen inte fick del av det statsbidrag som under åren 2001-2005 utgick till kommunerna för att anställa

personal i skola och fritidshem. Personaltätheten till och med minskade i fritidshemmen under de aktuella åren, medan den ökade i grundskolan.

För Lärarförbundet är det grundläggande att fritidshemsverksamheten har ett tydligt pedagogiskt innehåll och att den leds av lärare med en kvalificerad lärarutbildning. Vi har ett klart stöd hos allmänheten för den uppfattningen.

Lärarförbundet har tillfrågat 1 000 personer om hur viktigt de tycker att det är att fritidshemsverksamheten leds av högskoleutbildad personal och att den har ett tydligt pedagogiskt innehåll. Beskedet är mycket tydligt.

- ➔ Två tredjedelar (66 procent) anser att det är viktigt.
- ➔ Ju högre utbildningsnivå desto viktigare tycker man att det pedagogiska innehållet och högskoleutbildad personal är.
- ➔ Bland boende i storstäder är stödet än starkare (72 procent)
- ➔ 85 procent av de som är föräldralediga anser att det är mycket eller ganska viktigt.

Diskussionen om fritidshemmens uppgift präglas också av rätt stor okunnighet. Många vuxna har bilden av en fritidsgård där personal bjöd på fika och

höll ordning på kön till biljardbordet.

Men fritidshemmens pedagogik är ett viktigt komplement till den obligatoriska grundskolan. De lärarutbildade fritidspedagogerna bidrar till att stöj-

da elevernas lärande i och utanför skolan.

Fritidspedagogerna gör ett fantastiskt arbete trots knappa resurser och stora barngrupper.

Fritidspedagogen är också ofta den som stöttar i läxträningen, förebygger och hanterar mobbning och är en vuxen att tala med. Fritidshem är en stark resurs för skola, elever och föräldrar i ett samhälle som blir allt mer komplext. Fritidspedagogerna gör ett fantastiskt arbete trots att man ofta har knappt om resurser och stora barngrupper.

I dag är kommunerna skyldiga att erbjuda fritidsverksamhet för elever upp till och med år 3 i grundskolan. De yngre barnen har självklart ett större behov av omsorg utanför skoltiden. Men de något äldre barnen – de mellan 10-12 år – är i lika stort behov av en utvecklande och lärorik fritid.

Fritidspedagogiken ger barn många viktiga verktyg i en allt mer komplicerad värld. Den som är 11-12 år lever mitt i många svåra frågor om relationer mellan människor. I den åldern är intresset stort för frågor om etik och moral. Där har fritidspedagogiken en viktig uppgift.

Läraryrket har också ställt frågan om kommunerna ska vara skyldiga att erbjuda fritidshemsverksamhet även till barn mellan 10-12 år. 6 av 10

svarar ja på den frågan. Bland personer med hemmaboende barn mellan 7-12 år – det vill säga de föräldrar som direkt ser vilken roll fritidshemmen har eller skulle ha – är andelen ännu högre: nära 75 procent vill att 10-12-åringarna ska ha rätt till fritidshemsverksamhet.

Redan i förskolan och i grundskolans första år grundläggs våra möjligheter till ett gott liv. I dag sätts särskilda resurser ofta in sent i grundskolan eller till och med i gymnasieskolan. Då är det i regel för sent. Den skola man vill göra billig, blir väldigt dyr. Att sätta in resurser tidigt är att satsa på barnen. Det är också att göra en till en början dyrare skola, billig. Att satsa på fritidshemmen är en viktig del av tidiga satsningar.

Det är hög tid att se fritidsverksamhetens betydelse för elevernas utveckling – både för att de ska lyckas bättre i skolan och för att de ska bli trygga och starka individer.

Läraryrket vill se följande framtidssatsningar på fritidshemmen:

- ➔ Minska grupperna och öka antalet lärare i fritidshemmen.
- ➔ Satsa på en lärorik och utvecklande fritidshemsverksamhet.
- ➔ Ge de lärare i fritidshemmen som inte är behöriga en kvalificerad lärarutbildning.
- ➔ Erbjud fritidshemsverksamhet till alla barn upp till 12 år.

Om Läraryrket

Läraryrket har cirka 225 000 medlemmar och är Sveriges största lärarorganisation.

Läraryrket organiserar lärare och skolledare i förskolan, grundskolan, fritidshemmen, gymnasieskolan och vuxenutbildningen, lärare vid universitet och högskolor samt studie- och yrkesvägledare.

Läraryrket har gett ut materialet "När intresse blir kunskap – fritidspedagogikens mål och medel".